

Vezmi svoj kríž!

Text: Evanjelium podľa Marka 8,31-38: „Potom ich začal učiť, že Syn človeka musí mnoho trpieť. Zavrhnú ho starší, veľkňazi i zákonníci, zabijú ho, ale na tretí deň vstane z mŕtvych. Hovoril im to celkom otvorene. Peter ho odviedol nabok a začal mu dohovárať. On sa obrátil k učeníkom a Petra pokarhal: „Chod' za mňa, satan, lebo nemyslíš na Božie veci, ale na ľudské.“ Zavolať k sebe zástup aj s učeníkmi a povedal im: „Ak ma niekto chce nasledovať, nech zaprie sám seba, vezme svoj kríž a nasleduje ma. Lebo kto by si chcel zachrániť život, stratí ho. Kto však stratí svoj život pre mňa a pre evanjelium, zachráni si ho. Veď čo osoží človeku, ak získa aj celý svet, ale uškodí svojmu životu? Čo dá človek na výmenu za svoj život? Kto sa pred týmto cudzoložným a hriešnym pokolením bude hanbiť za mňa a za moje slová, za toho sa bude hanbiť aj Syn človeka, keď príde v sláve svojho Otca so svätými anjelmi.“

Úvod

Viac ako sedemsto rokov s krátkymi prestávkami, bol Izrael okupovaný Asýrčanmi, Babylončanmi, Peržanmi, Grékmi a nakoniec Rimanmi. Na začiatku prvého storočia preto vzniklo niekoľko „apokalyptických“ hnutí, ktoré očakávali príchod mesiáša. Očakávania boli veľké. Izraeliti verili, že Hospodin skrze mesiáša v krvavom konflikte zničí nepriateľov a nastane tak mesiánska doba pokoja a slobody. Centrom týchto očakávaní bola Galilea a niektorí ľudia pochopiteľne vkladali tieto nádeje do Ježiša z Nazareta.

Minulý týždeň sme čítali o zázraku nasýtenia 4000 tisíc ľudí. Reakciu na obdobný zázrak, nasýtenia 5000 ľudí, apoštol Ján opisuje takto: „*Ludia, ktorí videli znamenie, čo vykonal Ježiš, hovorili: „Toto je naozaj prorok, ktorý má prísť na svet.“ Keď Ježiš spoznal, že chcú prísť a zmocniť sa ho, aby ho urobili kráľom, odišiel znova na vrch, aby bol celkom sám.*“ (Ján 6,14-15).

Ježiš však neprišiel na to, aby sa stal Mesiášskym bojovníkom alebo vodcom, ktorý uchopí svetskú moc. Preto stále učeníkom prikazoval, aby mlčali o jeho divoch a zázrakoch, aby sa ľudia nezamerali len na „vonkajšie“ prejavy jeho Mesiášstva, ale aby správne pochopili podstatu Krista, ktorou je záchrana človeka skrze vlastnú obeť na kríži.

Tajomstvo spásy človeka

V prvých ôsmych kapitolách evanjelia podľa Marka, Pán Ježiš činí Mesiášske divy a zázraky. Trpezlivo vyučuje učeníkov a zjavuje im svoju nadprirodzenú podstatu Boha v ľudskom tele, Syna človeka. Je skutočne veľmi ťažké, ak nie až nemožné pochopiť, že Boh, ktorý „*prebýva v neprístupnom svetle*“ (1 Tim 6, 16), *vzal na seba podobu služobníka a stal sa podobný ľudom a podľa vonkajšieho zjavu bol pokladaný za človeka, ponížil sa a stal sa poslušným až na smrť, a to smrť na kríži.* (Fil 2,7-8).

Apoštol Peter určite poznal Syna človeka z Danielovho proroctva, ktorému „*bola odovzdaná moc a sláva i kráľovstvo, aby mu slúžili ľudia každého národa i jazyka. Jeho moc je večná, nikdy nepominie, a jeho kráľovstvo nebude nikdy zničené.*“ (Dan 7,14) Preto, keď vyznáva, že „*Ty si Kristus!*“, očakáva skôr „*Syna človeka*“ z Danielovho proroctva ako Izaiášovho Ebed Jahve, trpiaceho služobníka z 53. kapitoly Izaiášovho proroctva.

Izaiáš svoju pieseň o Ebed Jahve nie nadarmo začína slovami „*Kto uveril tomu, čo sme hovorili z počutia? Komu sa zjavilo rameno Hospodina?*“ (Iz 53,1). Kto môže uveriť, že Ježiš je Kristus, Mesiáš, ktorý nás zachráni svojou potupnou smrťou na kríži? Keď apoštol Peter vyznáva

„Ty si Kristus, Syn živého Boha“ evanjelista Matúš správne pridáva Ježišov dovetok: „nezjavilo ti to telo a krv, ale môj Otec, ktorý je v nebesiach“ (Mt 16,17).

Z vlastnej sily a múdrosti nikto z nás nevie spoznať, že Ježiš je Kristus! O to viac, nikto z nás nevie pochopiť Boží plán záchrany človeka skrze Kristovu obeť. Jedine Boh nám to vie zjaviť, pretože nie je v ľudských silách pochopiť „kto je tento Ježiš“ a jeho obeť na kríži za nás.

Pán Ježiš však vedel, že učeníci ešte nechápu, čo znamená, že Ježiš je Kristus. Preto ich začína znova vyučovať.

Slepí vodcovia

Potom ich začal učiť, že Syn človeka musí mnoho trpieť. Zavrhnú ho starší, veľkňazi i zákonníci, zabijú ho, ale na tretí deň vstane z mŕtvych.

Akékoľvek slová o utrpení a smrti sú skľučujúce. Ježišove slová sú zarážajúce o to viac, že za zdroj svojho utrpenia neoznačuje okupantov, Rimanov, ale najvyšších predstaviteľov Izraela, „starších, veľkňazov a zákonníkov“. Musíme sa pýtať, ako je možné, že tí, ktorí mali plné poznanie Písma, tí, ktorí mali pripraviť Izrael na príchod Mesiáša, tak fatálne zlyhali. Nie len, že nespoznali v Ježišovi Krista, ale naopak, boli ešte zdrojom Ježišovho utrpenia a nakoniec aj smrti.

Pán Ježiš v Jánovom evanjeliu odкрýva príčinu duchovnej slepoty veľkňazov a zákonníkov: „**Keby bol Boh váš Otec, milovali by ste ma**, veď ja som vyšiel a prichádzam od Boha. Neprišiel som sám od seba, ale on ma poslal. Prečo nechápete moju reč? — Preto, že nemôžete počúvať moje slovo. **Vášim otcom je diabol a chcete plniť žiadosti svojho otca. On bol od počiatku vrahom ľudí a nestál v pravde, lebo v ňom niet pravdy.**“ (J 8,42-44)

V 15. kapitole Pán Ježiš sa pri téme utrpenia obracia ku učeníkom a varuje ich, aby neboli prekvapení, že ich bude „svet“ nenávidieť. Je pozoruhodné, že pri označení „sveta“, nemá na mysli Pán Ježiš Rimanov, alebo okolité národy, ale hovorí o Izraeli, ktorý v neho neuveril: „**Ak vás svet nenávidí, vedzte, že mňa nenávidel skôr ako vás. Keby ste boli zo sveta, svet by miloval, čo je jeho; keďže však nie ste zo sveta, ale ja som si vás vyvolil zo sveta, preto vás svet nenávidí. Spomeňte si na slová, ktoré som vám povedal: ‚Sluha nie je väčší ako jeho pán.‘ Ak mňa prenasledovali, budú prenasledovať aj vás. Ak zachovávali moje slovo, budú zachovávať aj vaše. No to všetko budú konať proti vám pre moje meno, pretože nepoznajú toho, čo ma poslal. Keby som nebol prišiel a nebol im hovoril, nemali by hriech, ale teraz nemajú výhovorku pre svoj hriech. Kto mňa nenávidí, nenávidí aj môjho Otca. Keby som medzi nimi nebol konal skutky, aké nikto iný nekonal, nemali by hriech. Teraz však videli, a predsa znenávideli aj mňa, aj môjho Otca. Ale to preto, aby sa naplnilo slovo, napísané v ich Zákone: Nenávideli ma bez príčiny.**“ (J 15, 18 – 25)

Pán Ježiš nás varuje pred „svetom“ v cirkvi, varuje nás pred cirkvou, ktorá neprijala Kristovu obeť. Apoštol Pavol v 2. liste Timoteovi veľmi jasne opisuje charakter takýchto „svetských“ ľudí v cirkvi: „budú sebeckí, budú milovať peniaze, budú chvastaví, namyslení, rúhači, neposlušní voči rodičom, nevďační, bezbožní, neláskaví, neľútostní, ohovárači, nezdržanliví, bezohľadní, bez lásky k dobru, zradcovia, nerozvážni, namyslení, viac milujúci rozkoše ako Boha. **Budú mať výzor nábožnosti, ale jej moc budú popierať.** Aj od týchto sa odvracaj. (2. Tim 3,1-5)

Ak hovoríme o utrpení a slepých vodcov, ktorí sa snažili zastaviť Pána Ježiša, nemôžeme si nevšimnúť slová apoštola Petra: „Nech ti je Boh milostivý, Pane! To sa ti nesmie stať!“ Slepí vodcovia sú okrem iného aj šíriteľmi falošného pokoja. Za každú cenu sa snažia vyhnúť utrpeniu a

veľmi sa snažia umlčať tých, ktorí hovoria u Kristovom utrpení. Snažia sa o to, aj za cenu zotrávania v hriechu. Prorok Jeremiáš o nich hovorí: „*Ranu môjho ľudu liečia povrchne. Hovoria: ‚Pokoje, pokoje.‘ Pokoja však niet.*“ (Jer 6,14;) a prorok Izaiáš dodáva: „*Niet pokoja!*“ hovorí Hospodin bezbožným. (Iz 6,14). Pre falošných tvorcov pokoja, ktorí tolerujú hriech a tým idú proti Kristovi, má prorok Izaiáš už len slová napomenutia: *Beda tým, čo zlé nazývajú dobrým a dobré zlým, čo tmu pokladajú za svetlo a svetlo za tmu, horké pokladajú za sladké a sladké za horké.* (Iz 5,20)

Príčinou utrpenia Pána Ježiša bol náš hriech a Satanské zlo. Napriek utrpeniu a nakoniec smrti, nikdy sa z tejto ťažkej cesty neodchýlil. Pán Ježiš pripravuje aj nás, jeho učeníkov a nasledovníkov na to, že budeme vo svete a žiaľ aj v cirkvi, zažívať podobné protivenstvo. Ale aj keď budeme zažívať utrpenie, prenasledovanie alebo až smrť, nikdy neskláznime ku falošnému pokojiu a nepomenovaniu hriechu, pretože beda tým, čo zlé nazývajú dobrým!

To sa ti nesmie stať!

Potom ich začal učiť, že Syn človeka musí mnoho trpieť. Zavrhnú ho starší, veľkňazi i zákonníci, zabijú ho, ale na tretí deň vstane z mŕtvych. Hovoril im to celkom otvorene. Peter ho odvedol nabok a začal mu dohovárať. On sa obrátil k učeníkom a Petra pokarhal: „Chod’ za mňa, satan, lebo nemyslíš na Božie veci, ale na ľudské.“

Keď sa Pán Ježiš chystá verejne vystúpiť a začať slúžiť, prichádza pokušenie od Diabla. Diabol sa trikrát prihovára ku Ježišovi s cieľom odhovoriť Pána Ježiša od cesty na kríž (viď L 4,1-13). Diabol hovorí, že dá Ježišovi čokoľvek na tomto svete, slávu, moc, pokojný život, len nech nezačne slúžiť a nejde cestou utrpenia, nech nejde na kríž. Diabol aj dnes urobí čokoľvek, aby nás odradil od utrpenia a cesty kríža.

Znova a znova sa hlboko v nás ozýva hriech z raja. Strom poznania dobra a zla človeku pripomína obmedzenosť jeho poznania a smrteľnosť. Len Boh je vševědúci a večný, len On je život vo svojej podstate. Pri pohľade na strom poznania dobra a zla Hospodin upozorňuje Adama a Evu: „*Nejedzte z neho, nedotknite sa ho, aby ste nezomreli!*“ Satan, vrah a otec lži, Eve pri strome poznania, hovorí pravý opak: „*Nie, určite nezomriete!*“ a dodáva: „*budete ako Boh*“.

Človek túži byť nesmrteľným, túži byť ako Boh. Ľudstvo po ničom netúži viac, ako vlastnými silami zlomiť moc smrti, preto je kríž a Kristova smrť na ňom stále kameňom úrazu pre ľudskú pýchu. Pán Ježiš vedel, že slová o záchrane skrze kríž sú pre učeníkov neuveriteľné, preto ich začal pripravovať na to čo sa má stať a trikrát im hovorí, že zomrie (viď Mk 8,31 Mk 9,31 a Mk 10,33-34). Boží plán záchrany je jedno z najväčších tajomstiev, s ktorým sa ľudstvo stretáva.

Vziať svoj kríž

Zavolať k sebe zástup aj s učeníkmi a povedal im: „Ak ma niekto chce nasledovať, nech zaprie sám seba, vezme svoj kríž a nasleduje ma. Lebo kto by si chcel zachrániť život, stratí ho. Kto však stratí svoj život pre mňa a pre evanjelium, zachráni si ho. Veď čo osoží človeku, ak získa aj celý svet, ale uškodí svojmu životu? Čo dá človek na výmenu za svoj život? Kto sa pred týmto cudzoložným a hriešnym pokolením bude hanbiť za mňa a za moje slová, za toho sa bude hanbiť aj Syn človeka, keď príde v sláve svojho Otca so svätými anjelmi.“

Do posledného miesta zaplnený štadión buráca. Na hracej ploche je niekoľko hráčov, ktorí z celej sily bojujú o víťazstvo. Zvíťazili sme. Sme majstri! Nie, nie sme. Pravdou stále zostane, že

vít'azmi sú len a len hráči na ihrisku, ktorí vybojovali víťazstvo. Diváci síce zažívajú eufóriu z víťazstva, stotožňujú sa so svojimi idolmi, uznávajú ich a túžia byť ako oni, ale stále sú a zostanú len divákmi. Víťaz je len ten, kto vybojuje víťazstvo na ihrisku. Ak hovorí Pán Ježiš o nasledovaní a nesení kríža, vyzýva nás, aby sme s ním vstúpili do arény.

Mnoho kresťanov má aj dnes veľké požehnanie z Pána Ježiša Krista. Pri pohľade na jeho mocné skutky zažívajú vzrušenie. Pri pohľade na jeho múdrosť prejavujú obdiv, pri pohľade na jeho súciti ich premkne dojatie. Pri pohľade na víťaziaceho Krista, zažívajú emócie víťazstva. Nikdy však nebudú víťazmi spolu s Kristom. Z pohodlia a bezpečia hľadiska sa víťazstvo vybojovať nedá.

Slová Pána Ježiša o paradoxnej záchrane pred smrťou skrze smrť sú ťažko pochopiteľné. Určite chápeme záchrane, skrze obeť. Je pochopiteľné, že niekto môže dať svoj život za nás. Ale ako chápať slová Pána Ježiša o získaní života tak, že sa života zriekneme a zomrieme!? Slová o kríži a nasledovaní Ježiša na kríž, ako symbol potupnej, bolestivej a pomalej smrti, v nás musia vyvolávať zmätok. Nie nadarmo apoštol Pavol hovorí, že „slovo o kríži je bláznovstvom pre tých, čo sú na ceste k záhube, nám však, ktorí smerujeme k spáse, je Božou mocou.“ (1. Kor 1,18)

Pán Ježiš v evanjeliu podľa Jána vysvetľuje hlbší význam svojich slov o záchrane pred smrťou skrze smrť a utrpenie, slovami: „Amen, amen, hovorím vám: Ak pšeničné zrno, ktoré padne do zeme, neodumrie, zostane samo. Ale ak odumrie, prinesie veľkú úrodu. Kto miluje svoj život, stratí ho, a kto svoj život na tomto svete nenávidí, zachová si ho pre večný život. Ak mi niekto slúži, nech ma nasleduje, a kde som ja, tam bude aj môj služobník. Ak mi niekto slúži, toho Otec poctí.“ (J 12,24 – 26) Je zjavné, že keď Pán Ježiš hovorí o smrti, nehovorí o „morbídnej“ smrti. Zasiate zrno síce „zomiera“, ale v skutočnosti nejde o smrť, ale premenu, prerod, o zrod nového života, ktorý je omnoho krajší ako bola pôvodná forma života. Porovnajme si malé zrníčko a rastlinku, ktorá z neho vyrástla.

Apoštol Pavol v liste do Ríma odhaľuje skutočné tajomstvo našej záchrany pred smrťou skrze našu smrť, keď hovorí: „Alebo neviete, že všetci, čo sme boli pokrstení v Krista Ježiša, boli sme pokrstení v jeho smrť? Krstom sme teda spolu s ním boli pochovaní v smrti, aby sme tak, ako bol slávou Otca vzkriesený z mŕtvych Kristus, aj my kráčali v novote života. Ak sme s ním zjednotení podobnosťou jeho smrti, budeme s ním zjednotení aj vo vzkriesení. Veď vieme, že náš starý človek bol spolu s ním ukrižovaný, aby bolo zneškodnené telo hriechu, aby sme už viac neboli otrokmi hriechu. Lebo kto zomrel, stal sa slobodným od hriechu. Veríme, že ak sme zomreli s Kristom, spolu s ním budeme aj žiť.“ (Rim 6,3-8)

Nasledovanie a nesenie kríža nie je martýrium. Na jednej strane, nesenie kríža a smrť predstavujú utrpenie, ale stále aj v tejto situácii musíme uznať, že „s Kristom som ukrižovaný. Už nežijem ja, ale žije vo mne Kristus. A život, ktorý teraz žijem v tele, žijem vo viere v Božieho Syna, ktorý ma miloval a vydal seba samého za mňa.“ (Gal 2, 19-20) Na kríž nejdeme sami, ale vedie nás tam Pán Ježiš Kristus. Bez tejto Kristovej spoluúčasti na našej smrti by kresťanstvo bolo neznesiteľne ťažké. Nikdy by sme nemohli vyznávať Ježišove slová: „Veď moje jarmo je príjemné a bremeno ľahké.“ (Mt 11,30)

Nájsť sám seba

Lebo kto by si chcel zachrániť život, stratí ho. Kto však stratí svoj život pre mňa a pre evanjelium, zachráni si ho.

Biblista John Stott parafrázuje slová Pána Ježiša: „Pokiaľ si za každú cenu chcete zachovať svoj súčasný život, odmietnete sa zdať vlastného „ja“ a rozhodnete sa žiť len pre seba, stratíte samých seba. To nie je cesta života, ale cesta smrti. Pokiaľ však ste ochotní sami seba stratiť, rozdať sa láske a v službe evanjeliu, potom vo chvíli úplnej kapitulácie, keď si budete myslieť, že ste prišli úplne o všetko, stane sa zázrak. Nájdete sami seba.“

Keď apoštol Pavol hovorí o novom živote v Kristovi, poukazuje práve na obeť ako kľúčový prvok znovuzískania života: „Povzbudzujem vás teda, bratia, pre Božie milosrdenstvo, aby ste **odovzdávali svoje telá ako živú, svätú, Bohu príjemnú obeť**, ako vašu rozumnú službu Bohu. A nepripodobňujte sa tomuto svetu, ale **premeňte sa obnovením zmýšľania**, aby ste vedeli rozoznať, čo je Božia vôľa, čo je dobré, čo mu je príjemné, čo je dokonalé.“ (Rim 12,1-2) Obeť bola usmrtená a spálená na oltári. Ale práve takáto smrť pre Krista, spôsobuje premenu nášho zmýšľania, nové stvorenie v nás. Len skrze Kristovu obeť a naše pripojenie sa ku nej môžeme zazrieť to pôvodné, hriechom nezasiahnuté stvorenie v nás, naše pravé „ja“.

Záver

Ôsma kapitola evanjelia podľa Marka je kľúčová vo vzťahu Pán Ježiša a učeníkov. Tvorí zlom aj v samotnom evanjeliu. Od ôsmej kapitoly, Pán Ježiš hovorí o pláne záchrany skrze smrť na kríži otvorene.

Záver ôsmej kapitoly je kľúčový pre každého kresťana aj dnes. Božie slovo je stále žive. Tak ako učeníkom, aj nám klade tie isté naliehavé otázky. Veríš, že Ježiš je Syn Boží. Veríš, že Ježiš ťa zachránil skrze svoju obeť na kríži? Veríš, že zmŕtvychvstanie je prichystané len pre tých, ktorí spolu s Kristom zomreli? Verím, že Duch Svätý nám bude na myseľ dávať ďalšie otázky.

Pri čítaní slov Pána Ježiša o nasledovaní a nesení kríža, nemám na záver lepšie slová, ako slová piesne „Ja život svoj som dal“:

*Ja život svoj som dal, krv svoju preliť som,
hriech na seba som vzal a stal sa záchrancom.*

Ja za teba som život dal, čo dal si za mňa ty?

Ja za teba som život dal, čo dal si za mňa ty?

*Ja strach a hrôzu múk, smrť kríža znášal som,
sňal okovy ti z rúk v tom boji ukrutnom.*

Ja utrpenie znášal som, čo znášaš pre mňa ty?

Ja utrpenie znášal som, čo znášaš pre mňa ty?

*Ja opustil som trón a slávu nebeskú,
tmu, smútok spoznal som a biedu pozemskú.*

Ja opustil som slávy trón, čo opustil si ty?

Ja opustil som slávy trón, čo opustil si ty?

*Ja odpustenie vín ti dávam ako dar,
smieš vierou kráčať s ním, raz uzrieť Božiu tvár.*

Ja dary svoje dávam ti, čo dáš mi z lásky ty?

Ja dary svoje dávam ti, čo dáš mi z lásky ty?

Texty pre ďalšie štúdium:

Kristov kríž je obrazom

- utrpenia 1. Pt 2,21 a 4,13
- smrti Sk 10,39
- hanby Heb 12,2
- posmechu Mt 27,39
- zavrhnutia 1. Pt 2,4
- sebazaprenia Mt 16,24

Ak berieme na seba svoj kríž a ideme za Kristom, zapierame svoje vlastné „ja“ a vydávame sami seba utrpeniu:

- Zomierajú naše telesné žiadosti Rim 8,13; Gal 2,20; Gal 6,14; Tít 2,12; 1.Pet 2,11; 1. Pet 2,21-24 a trpíme v celoživotnom boji proti nášmu hriechu Rim 6; 1. Pet 4,1-2
- Keď nasledujeme Krista cestou kríža, trpíme v boji proti Satanovi a mocnostiam zla 2. Kor 10,4-5; Ef 6,12; 1. Tim 6,12 Zakúšame nepriateľstvo protivníka 2. Kor 6,3-7; 2.Kor 11,23-29; 1.Pet 5,8-10 a prenasledovanie, ktoré vyplýva z postoja proti falošným učiteľom, ktoré pravé evanjelium prekrúcajú Mat 23,1-36; Gal 1,9; Fil 1,15-17
- Trpíme pohanou a výsmechom sveta J 15,18-25; Heb 11,25-26, pretože v láske dosvedčujeme, že jeho skutky sú zlé J 7,7. Preto odmietame prijímať spoločenské normy a morálku sveta 1. Kor 1,21-27.
- Tak ako Pán Ježiš, aj my, môžeme trpieť prenasledovanie zo strany náboženského sveta Mk 8,31